

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Наглядової ради

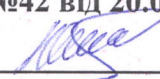
Приватного акціонерного товариства

«Страхова компанія «НАДІЙНА»

Протокол засідання Наглядової ради

№42 від 20.06.2024р.

Голова Наглядової ради _____

**ПОЛІТИКА
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «НАДІЙНА»**

Київ-2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

1.1. Політика управління ризиками ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «НАДІЙНА» (далі – Політика), впроваджує Стратегію управління ризиками ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «НАДІЙНА» (далі – Товариство), сприяє механізмам контролю та враховує специфіку діяльності Товариства, його розмір, складність, обсяги, види, характер здійснюваних Товариством операцій.

1.2. Політика розроблена та запроваджується відповідно до вимог Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1953-ІХ, Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909- ІХ (далі – Закон про страхування), Положення про вимоги до системи управління страховика, затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 27.12.2023, № 194 (далі – Положення № 194), інших нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Регулятор) та інших внутрішніх документів Товариства, пов'язаних з цією Політикою.

1.3. Дія даної Політики поширюється на усіх працівників Товариства, на усі процеси, усю організаційну структуру та рівні керівництва Товариства.

1.4. Терміни та їх визначення використовуються у цій Політиці у наступних значеннях:

1.4.1. **Агрегування даних щодо ризиків** - виявлення, збір та оброблення даних про ризики, включаючи класифікацію, сегментацію, об'єднання чи розподіл даних про ризики, з урахуванням вимог щодо складання звітності про ризики, що дає змогу оцінити діяльність страховика з урахуванням ризик-апетиту.

1.4.2. **Валютний ризик** - ризик, пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до зміни рівня або коливання курсів валют.

1.4.3. **Власник ризику** - особа та/або структурний підрозділ Товариства, що відповідає за управління, моніторинг та контроль за ідентифікованими ризиками.

1.4.4. **Внутрішні документи** - документи, затвержені органом управління страховика в межах його компетенції, включаючи політику за окремими напрямками діяльності, положення, інструкції, методики, правила, стратегії, розпорядження, рішення, накази або документи, розроблені в іншій формі, з урахуванням вимог Положення № 194.

1.4.5. **Головний ризик-менеджер** - особа, відповідальна за виконання функції ризик-менеджменту, - керівник підрозділу з управління ризиками або особа, на яку покладено функцію здійснення управління ризиками.

1.4.6. **Головний комплаєнс-менеджер** - особа, відповідальна за виконання функції комплаєнс, - керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) або особа, на

яку покладено функцію здійснення такого контролю.

1.4.7. **Декларація схильності до ризиків** - внутрішній документ Товариства, який визначає: рівень ризик-апетиту, який повинен узгоджуватись із загальною стратегією (стратегією розвитку) Товариства та впроваджуватися в його діяльність; види ризиків, щодо яких Товариством прийнято рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання плану діяльності страховика; види ризиків, яких Товариство має уникати.

1.4.8. **Диверсифікація** - обмеження впливу факторів ризику на величину ризику за рахунок уникнення надмірної концентрації за одним портфелем, яке є методом пом'якшення ризику концентрації.

1.4.9. **Допустимий рівень ризику** - максимальна величина ризику, яку Товариство у змозі прийняти за всіма видами ризиків з огляду на здатність адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням обмежень, установлених законодавством.

1.4.10. **Катастрофічний ризик у страхуванні здоров'я** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, спричинений значною невизначеністю припущень під час формування страхових тарифів (або визначення розмірів страхових платежів) і формування технічних резервів, пов'язаних зі спалахами великих епідемій, незвичайного накопичення ризиків за таких надзвичайних подій.

1.4.11. **Катастрофічний ризик у страхуванні іншому, ніж страхування життя** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, спричинений значною невизначеністю припущень під час формування страхових тарифів (або визначення розмірів страхових платежів) і формування технічних резервів, пов'язаних із надзвичайними або винятковими подіями (включаючи епідемії, карантинні обмеження, воєнно-політичні події та їх наслідки).

1.4.12. **Ключові процеси** - дії, операції, завдання, що виконуються структурними підрозділами, окремими працівниками Товариства, інформаційними системами (включаючи функції, передані на аутсорсинг), що мають безпосередній та істотний вплив на досягнення цілей діяльності Товариства, порушення здійснення контрольних заходів щодо таких процесів може завдати істотних збитків Товариству або його клієнтам та/або може призвести до порушення вимог законодавства України.

1.4.13. **Комплаєнс-ризик** - ризик виникнення збитків та/або санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невідповідності діяльності Товариства вимогам законодавства та/або іншим вимогам (правилам, стандартам,

принципам) щодо здійснення такої діяльності, яких має дотримуватися або прийнято рішення дотримуватися Товариством, правил добросовісної конкуренції, кодексу поведінки (етики), виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішніх документів Товариства.

1.4.14. Ліміти (обмеження) щодо ризиків Товариства (далі – ліміт ризику) - обмеження (якісні та/або кількісні, єдиним значенням або діапазоном чи межами), установлені для контролю за величиною ризиків, на які наражається Товариство протягом своєї діяльності, з метою дотримання допустимого рівня ризику.

1.4.15. Майновий ризик - ризик, пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до зміни рівня або коливання ринкових цін на нерухомість.

1.4.16. Органи управління страховика - Загальні збори акціонерів, Наглядова рада, Президент.

1.4.17. Особи, на яких покладено виконання ключових функцій, нагляд за якими здійснює Регулятор - особи, які відповідальні за виконання ключових функцій: головний внутрішній аудитор (керівник підрозділу з внутрішнього аудиту), головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс)], головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками), відповідальний актуарій (далі – ключові особи).

1.4.18. Передавання ризику - використання Товариством ресурсів інших осіб для покриття ризику за винагороду зі збереженням наявного рівня ризику.

1.4.19. Пом'якшення або зниження ризиків - комплекс заходів, спрямованих на зменшення ймовірності прояву ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Товариства.

1.4.20. Прийняття ризиків - утримання ризиків на рівні, що перебуває в межах визначеного/визначеної страховиком ризик-апетиту або схильності до ризиків та не створює загрози для клієнтів, учасників Товариства та його фінансового стану.

1.4.21. Профіль ризику - оцінка загального рівня вразливості фінансової установи до ризиків, на які вона наражається у своїй діяльності, в агрегованому вигляді та в розрізі всіх видів ризиків, проведена на визначену дату.

1.4.22. Процентний ризик, або ризик процентної ставки - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок впливу несприятливих змін процентних ставок, який пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до строкової структури процентних ставок або до коливань процентних ставок.

1.4.23. Репутаційний ризик - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок несприятливого сприйняття іміджу

Товариства клієнтами, контрагентами, учасниками, наглядовими та контролюючими органами.

1.4.24. **Ризик-апетит, або схильність до ризику** - сукупна величина за всіма видами ризиків, визначена наперед та в межах допустимого рівня ризику, щодо яких Товариством прийнято рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання плану діяльності Товариства.

1.4.25. **Ризик дефолту контрагента** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, викликаний невиконанням контрагентом своїх контрактних зобов'язань.

1.4.26. **Ризик за преміями і резервами у страхуванні здоров'я** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, викликаний коливаннями частоти настання, середніх розмірів та розподілу настання страхових випадків, а також строків їх урегулювання та розмірів страхових виплат за ризиками страхування здоров'я на дату формування технічних резервів.

1.4.27. **Ризик за преміями і резервами у страхуванні іншому, ніж страхування життя** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, викликаний коливаннями частоти настання, середніх розмірів та розподілу настання страхових випадків, а також строків їх урегулювання та розмірів страхових виплат за ризиками страхування іншого, ніж страхування життя.

1.4.28. **Ризик збільшення витрат у страхуванні здоров'я** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань, викликаний змінами рівня, тренду або коливань витрат, пов'язаних з обслуговуванням договорів страхування здоров'я та перестраховання ризиків страхування здоров'я.

1.4.29. **Ризик інвестицій в акції** - ризик, пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до коливання ринкової вартості акцій.

1.4.30. **Ризик ринкової концентрації** - ризик, пов'язаний із недостатньою диверсифікованістю портфеля активів або у зв'язку зі значною схильністю до ризику дефолту одного або кількох пов'язаних емітентів цінних паперів.

1.4.31. **Ризик спреду** - ризик, пов'язаний з чутливістю активів та зобов'язань Товариства до зміни рівня або коливання кредитних спредів протягом строкової структури безризикової процентної ставки.

1.4.32. **Стратегія УР** - Стратегія управління ризиками Товариства.

1.4.33. **Стратегічний ризик** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок неправильних управлінських рішень та неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі.

1.4.34. **Стрес-тестування** - метод вимірювання (оцінки) потенційного впливу ризику як величину збитків, що можуть стати наслідком шоккових змін різних факторів ризику (включаючи курси іноземних валют, процентні ставки та/або інші фактори), які відповідають виключним (екстремальним), але ймовірним подіям.

1.4.35. **Уникнення ризику** - відмова від здійснення певних операцій чи володіння активом або припинення ділових відносин, які наражають Товариство на ризик.

1.4.36. **Фактор ризику** - обставина, дія, явище, що сприяє/може передувати виникненню ризику, певна загроза або вразливість, яка є в діяльності Товариства.

1.4.37. **Юридичний ризик** - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок неочікуваного застосування норм законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання недійсними правочину/договору (окремої його частини) у зв'язку з невідповідністю вимогам законодавства.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПОЛІТИКИ

2.1. Політика направлена на сприяння учасниками системи управління ризиками чітко розуміти свої завдання та обов'язки щодо управління ризиками та відображає зв'язок системи управління ризиками із загальною системою корпоративного управління Товариства та його корпоративною культурою.

2.2. Метою Політики є організація процесу ефективного управління ризиками, шляхом встановлення обмежень, лімітних параметрів для кожного виду ризиків, метою якого є здійснення систематичного процесу виявлення (вимірювання), обчислення моніторингу, контролю, звітності та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях Товариства.

2.3. Ефективна система управління ризиками повинна забезпечувати реалізацію цілей та задач Товариства для досягнення необхідного рівня рентабельності в довгостроковій перспективі, сприяти дотриманню законів та регуляторних норм, а також зниженню ймовірності втрат та непередбачуваних збитків.

2.4. Завдання процесу управління ризиками полягає у захисті інтересів Товариства шляхом забезпечення належного рівня надійності, що відповідає характеру і масштабами проведених операцій і оптимізації прийнятих ризиків.

2.5. Основні стратегічні цілі та принципи управління ризиками визначені у внутрішньому документі Товариства - Стратегії управління ризиками.

2.6. Діяльність Товариства у сфері управління ризиками спрямована на забезпечення досягнення статутних цілей та збільшення його прибутковості.

3. ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ СУТТЄВИХ РИЗИКІВ, ПРИТАМАННИХ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА, ЗА ВИДАМИ РИЗИКІВ. ПЕРЕЛІК ВИДІВ РИЗИКІВ

3.1. Ризик – це ймовірна подія, що може призвести до отримання непередбачуваних збитків або іншим чином негативно вплинути на діяльність Товариства і на його здатність виконувати свої зобов'язання.

3.2. Кожен окремо взятий ризик відрізняється декількома параметрами:

3.2.1. ймовірність настання несприятливої події, що лежить в основі ризику;

3.2.2. характер та розмір ймовірного збитку;

3.2.3. джерело виникнення події, яка спричинила збиток;

3.2.4. можливі варіанти впливу на ймовірність настання та/або збиток.

3.3. У процесі групування ризиків, що притаманні діяльності Товариства, використовується класифікація, яка має декілька рівнів, оскільки певна група ризиків, які здаються окремими, можуть бути об'єднані, а інші, які здаються універсальними, можуть бути розділені на декілька рівнів.

3.4. Видами ризиків, які охоплюються системою управління ризиками Товариства, включаючи їх вимірювання (оцінку), є:

3.4.1. Андеррайтинговий ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань внаслідок неадекватних припущень, здійснених під час ціноутворення та резервування.

3.4.2. Операційний ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів внаслідок допущення недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних або ненавмисних дій працівників чи інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем або внаслідок впливу зовнішніх факторів.

3.4.3. Ринковий ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані, прямо чи опосередковано зумовлений зміною вартості активів та зобов'язань.

3.4.4. Кредитний ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані внаслідок невиконання боржником/контрагентом взятих на себе зобов'язань відповідно до умов договору.

3.5. АНДЕРРАЙТИНГОВІ РИЗИКИ – основні ризики в діяльності Товариства. Прояв андеррайтингових ризиків заснований на специфіці (техніці) страхування. В свою чергу, група андеррайтингових ризиків поділяється на наступні групи ризиків:

3.5.1. Ризик недостатності страхових премій. Це ризик, який виникає внаслідок того, що обізнано та навмисно, або ненавмисно, наприклад, внаслідок недостатньої експертної (статистичної) інформації, розмір страхових премій виявився заниженим. Оскільки даний ризик грає суттєву роль в основній діяльності Товариства та основним чином забезпечує виконання принципу збалансованості при розрахунку страхових резервів, його розміщено на лідируючій позиції серед андеррайтингових ризиків. Якщо помилка при проведенні процедури оцінювання та формування політики ціноутворення Товариства була здійснена навмисно, даний ризик може розглядатися як ризик керування. Якщо ж техніку та методику розрахунку було витримано в межах коректності та до уваги приймалась вся наявна статистична інформація, але все одно розрахунковий результат був схильний до дисперсійного впливу, даний ризик може також попадати під категорію ризику відхилення.

3.5.2. Ризик недостатності страхових резервів. Ризик недостатності страхових резервів передбачає ризик виникнення помилки при здійсненні процедури оцінювання страхових зобов'язань Товариства, що призвела до заниження рівня резервів за договорами страхування. Недооцінка страхових зобов'язань ставить під загрозу спроможність Товариства в майбутньому виконувати свої зобов'язання за наявними у його портфелі договорами страхування. Крім того, джерелом страхових виплат починають виступати поточні надходження страхових премій, що порушує самофінансованість страхових продуктів та тягне за собою незбалансованість фінансових потоків.

3.5.3. Катастрофічний ризик. Ризик викликаний неточністю прогнозів настання надзвичайних подій та оцінок їх наслідків. Одним з ризиків, яким стикається Товариство під час здійснення страхової діяльності є ступінь концентрації страхового ризику у випадку, якщо настання конкретної події або ряду подій може мати значний вплив на зобов'язання.

3.6. ОПЕРАЦІЙНІ РИЗИКИ. Найбільша кількість ризиків, що виникають в процесі діяльності Товариства, відносяться до так званих операційних ризиків. Даний ризик може проявлятися у вигляді фінансових втрат Товариства, що виникають через недоліки управління, процесів оброблення інформації, контролюваності, безперервності роботи, надійності технологій, а також помилок та несанкціонованих дій персоналу.

3.7. РИНКОВІ РИЗИКИ – обумовлені зобов'язанням Товариства інвестувати тимчасово вільні кошти. Оскільки основним джерелом інвестиційних ресурсів Товариства організації є кошти страхувальників (перетворені у сукупність страхових резервів – страховий фонд, що призначений для здійснення страхових виплат), то законодавство накладає суворі

обмеження на принцип формування та структуру інвестиційного портфеля Товариства. Система управління ризиками Товариства повинна контролювати дотримання Товариством правил інвестування. Недотримання правил інвестування може призвести до неплатоспроможності Товариства. До числа ринкових ризиків відносяться:

3.7.1. Ризик процентної ставки. Відносно інвестицій існує ризик неплатоспроможності, якщо вартість цінних паперів з фіксованим доходом у портфелі Товариства знизиться через підвищення відсоткової ставки на ринку. Даний ризик також включає в себе ризик падіння відсоткових ставок на ринку та наслідки такого падіння (наприклад, ризик інвестування). Слід зазначити, що різке падіння відсоткових ставок також породжує ризик негативних наслідків у випадку, якщо в активах Товариства наявні депозитні кошти та кошти на поточних рахунках. Таке падіння просто суттєво знизить дохідність таких активів, що є джерелом підтримки позитивного поточного фінансового стану Товариства.

3.7.2. Ризик інвестицій в акції. Даний ризик пов'язаний із чутливістю вартості активів, зобов'язань та фінансових інструментів Товариства до коливання ринкової вартості акцій. Негативний вплив на фінансовий стан Товариства особливо можливий при різкому падінні ринкової вартості акцій. По-перше, різке зменшення доходності за акціями може призвести до того, що Товариство недоотримає прогнозований потік коштів за планованою статтею надходжень, що може негативно вплинути на поточний фінансовий стан Товариства. По-друге, якщо дані акції застосовуються у якості активу з метою покриття частини сформованих страхових резервів, результатом впливу даного ризику може стати неможливість Товариства підтвердити фактичною наявністю прийнятних активів сформовані технічні резерви згідно з чинним законодавством.

3.7.3. Майновий ризик. Даний ризик пов'язаний з чутливістю активів та зобов'язань Товариства до коливання ринкових цін на нерухомість. Тобто, у випадку наявності в активах нерухомості, суттєве зниження цін на неї негативно впливатиме на оціночну вартість активів Товариства. Суттєво підвищується негативний вплив даного ризику на життєдіяльність Товариства, якщо таке майно включається до складу прийнятних активів для формування технічних резервів, тобто, ймовірно порушення відповідності активів до страхових зобов'язань згідно з чинним законодавством України, що регулює дане питання.

3.7.4. Ризик спреду. Такий ризик пов'язаний із чутливістю активів та зобов'язань Товариства до коливання різниці в доходності між облігаціями підприємств та державних облігацій України з тим самим (або близьким) терміном до погашення. Негативний вплив для Товариства подібний ризик здійснює у тому випадку, якщо ціна купленого опціону виявляється вищою за ціну проданого опціону. Тобто, така ситуація напряду призводить до

знецінення активів Товариства, а відповідно, і до ймовірних проблем з забезпеченням зобов'язань Товариства.

3.7.5. Ризик ринкової концентрації. Ризик подібного характеру пов'язаний із недостатньою диверсифікованістю портфеля активів або у зв'язку зі значним впливом одного або кількох емітентів цінних паперів на стан активів. Негативний прояв у зв'язку з відсутністю диверсифікованості активів може проявитися у вигляді неспроможності Товариства підтвердити свої страхові зобов'язання згідно з законодавством та нормативно-правовими актами Регулятора. У розрізі цінних паперів потрібно зазначити, що наявність в Товаристві цінних паперів одного або декількох емітентів може спровокувати негативний вплив на стан його активів при раптовому погіршенні фінансових показників емітента. Особлива загроза виникає тоді, коли вищезазначені цінні папери застосовуються для покриття зобов'язань Товариства (наприклад, резервів і т.д.), оскільки такі негативні наслідки можуть призвести навіть до банкрутства

3.7.6. Валютний ризик. Даний ризик представляє собою ризик знецінення інвестицій внаслідок змін на фінансовому ринку, обмінних курсів (у випадку наявності зобов'язань в іноземній валюті) та внаслідок неплатоспроможності боржників. Також даний ризик може надати негативний вплив при взаєморозрахунках з контрагентами (наприклад, перестраховиками-нерезидентами, страхувальниками і т.д.) у випадку, коли сума взаєморозрахунків зафіксована на конкретну дату, а фактична сплата грошових коштів відбувається станом на іншу дату, яка є більш пізньою у порівнянні із зафіксованою.

3.7. КРЕДИТНИЙ РИЗИК (ризик дефолту контрагента) – ризик того, що контрагенти не виконають свої зобов'язання перед Товариством за договорами страхування, перестраховування, співстрахування та договорами посередництва у зв'язку із банкрутством та/або іншими ризиками, що можуть виникнути у контрагента та впливають на його здатність виконувати зобов'язання.

3.8. Окрім вимірювання суттєвих ризиків, які визначені нормативно правовими актами Регулятора та цією Політикою (андеррайтинговий ризик, операційний ризик, ринковий ризик, кредитний ризик), Товариство також виділяє в системі управління ризиками додаткові ризики: ризик ліквідності, стратегічний ризик, репутаційний ризик.

4. ПРОЦЕСИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ, ВИМІРЮВАННЯ (ОЦІНКИ), МОНІТОРИНГУ, КОНТРОЛЮ ТА ЗВІТУВАННЯ ЩОДО РИЗИКІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ КРИТЕРІЇ СУТТЄВОСТІ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО НОВИХ РИЗИКІВ ТА ПОРЯДОК ЇХ ВИЯВЛЕННЯ

4.1. Процеси та інструменти. Процес управління ризиками Товариства охоплює наступні етапи (процедури): ідентифікація ризиків, оцінка ризиків та аналіз, рішення щодо управління ризиками та їх виконання, моніторинг ризиків, звітність про ризики.

Даний процес не є суворо послідовним, а скоріше – циклом управління, який включає в себе зворотний зв'язок і випередження циклів. Окрім того, застосовується паралельний контроль якості та контроль процесу на усіх етапах процесу роботи з ризиками.

4.2. Опис механізму ідентифікації (виявлення) ризиків. Ідентифікація ризиків є відправною точкою процесу управління ризиками і закладає основу для забезпечення реалізації подальших заходів. Метою ідентифікації ризиків є виявлення, визначення та документування усіх можливих джерел ризиків, які можуть вплинути на досягнення цілей Товариства. Ризики в цьому контексті відносяться до категорій ризиків, визначених у розділі 3 Політики.

Ідентифікація ризиків – це процес, який повинен здійснюватися на регулярній основі, принаймні раз на рік. Він включає огляд наявних ризиків, у тому числі ризиків сталого розвитку, та джерел, які могли змінитися, а також виявлення та документування нових джерел ризиків, які з'явилися та мають бути додатково взяті до уваги. Результати процесу ідентифікації ризиків мають бути зафіксовані та задокументовані. В рамках Товариства основним елементом ідентифікації ризиків є процес інвентаризації ризиків. У разі виявлення суттєвих ризиків в рамках інших процесів, відповідний підрозділ Товариства повинен негайно повідомити про це головного ризик-менеджера. Ризик є суттєвим, якщо оцінений вплив перевищує **5 млн.грн.** Ідентифікація (виявлення) ризиків ґрунтується на переліку ризиків, що охоплює категорії ризиків, які описані в розділі 3 Політики, та може включати інші категорії та підкатегорії.

Головний ризик-менеджер зобов'язаний обговорювати та аналізувати значущість ризиків, виявлених під час цього процесу, а також можливі заходи зі зменшення ризиків з власниками ризиків.

Щодо кожного ризику у переліку ризиків Товариства необхідно ідентифікувати та визначити відповідального власника ризику та особу, відповідальну за оцінку ризику. Власник ризику повинен бути здатним управляти ризиком та мати знання, ресурси та повноваження для прийняття дій відносно ризику. Таким чином, вибір власника ризику зазвичай передбачає вивчення джерела ризику.

4.3. Опис механізму оцінки ризиків та аналіз. Після ідентифікації ризиків важливою передумовою для управління ризиками та прийняття рішень Товариством є вимірювання всіх ідентифікованих ризиків. Це включає також оцінку їхньої суттєвості. У цьому процесі різні типи ризиків класифікуються за визначеними категоріями ризиків. На цій основі

використовуються різні методи оцінки для кожного типу ризику відповідно до принципу пропорційності.

Як центральне поняття, вимірювання категорій ризиків та чинників ризику ґрунтується на двох різних підходах:

1. **Кількісний підхід.** Кількісний підхід застосовується до всіх категорій ризиків, які можуть покладатися на достатню кількість історичних даних для статистичного аналізу, таких як ринкові ризики, кредитні ризики, ризики андеррайтингу тощо.

Під час вимірювання ризиків використовуються методи сценарного аналізу та стрес-тестування з використанням даних, що є достовірними, повними, точними та відповідними вимогам, установленим нормативно-правовими актами Регулятора, що визначає порядок формування страховиками технічних резервів щодо вимог до достатності та якості даних.

2. **Якісний підхід.** Якісний підхід може застосовуватися для всіх категорій ризиків, для яких немає достатньої кількості даних для достовірного статистичного аналізу, наприклад, для операційних, стратегічних ризиків, ризиків репутації, ліквідності тощо. Кінцевим результатом оцінки експертів може бути оцінка частоти/серйозності або оцінка, заснована на іншому підході до ранжування (наприклад, високий, середній, низький).

4.4. Рішення щодо управління ризиками та їх виконання. Після того, як ризик виміряно кількісно або якісно, а також визначено його суттєвість, необхідно забезпечити ефективне управління ризиком. Тому необхідно оцінити заходи та механізми, спрямовані на зміну ризикової ситуації. Основними можливостями поводження з ризиками в рамках управління ризиками є:

4.4.1. **Прийняття ризику,** що передбачає продовження діяльності без змін у разі можливості понесення незначних втрат з низькою ймовірністю настання;

4.4.2. **Передавання ризику,** що передбачає страхування, переважно, ризиків з потенційно значними втратами з низькою ймовірністю настання або ризиків, які перебувають під обмеженим контролем надавача фінансових послуг;

4.4.3. **Пом'якшення ризику,** що передбачає коригування певних процесів та впровадження додаткових контролів у разі понесення в їх результаті незначних втрат з високою ймовірністю настання;

4.4.4. **Уникнення ризику,** що передбачає припинення здійснення діяльності та/або закриття позицій, що призводять до значних втрат з високою ймовірністю настання.

Кожен з цих методів контролю ризику має різний вплив на структуру ризику і повинен бути проаналізований власником ризику та/або головним ризик-менеджером. Результат аналізу формує фундаментальну основу для прийняття подальших управлінських рішень. В рамках управління ризиками Товариства цей етап підтримують, як мінімум, наступні процеси:

ORSA ¹(власна оцінка ризиків та платоспроможності), система внутрішнього контролю (СВК), процеси валідації в рамках розрахунку капіталу платоспроможності та прийнятного регулятивного капіталу.

У процесі управління ризиками необхідно приймати широкий спектр рішень щодо ризиків, які повинні виконуватися відповідальним підрозділом. Управлінські рішення, які суттєво впливають на структуру ризиків, повинні бути підкріплені достатнім аналізом щодо впливу на бізнес та ризикову ситуацію. Після прийняття рішення про те, як управляти ризиками, відповідальний підрозділ або відповідальна особа повинна швидко та ефективно впровадити його в життя.

4.5. Моніторинг ризиків ті звітність. Моніторинг ризиків є невід'ємною частиною процесу управління ризиками і має бути розділений на дві різні сфери. З одного боку, моніторинг ризиків – це процес забезпечення того, щоб Профіль ризиків Товариства постійно відповідав уподобанням щодо ризиків та Стратегії управління ризиками. Ця контрольна інформація може бути отримана шляхом регулярного порівняння цільової та фактичної ситуації. З іншого боку, моніторинг ризиків відноситься також до процесу контролю за виконанням рішень щодо управління ризиками, про які йшлося вище. У цьому випадку метою моніторингу ризиків є контроль за ефективним та своєчасним виконанням прийнятих планів дій.

В рамках управління ризиками цей етап підтримується наступними процесами: ідентифікація ризиків, ORSA, прийняття рішень органами управління Товариства з питань управління ризиками (виконавчий орган/Наглядова рада).

Основні етапи процесів управління ризиками, описані вище, розглядаються в комплексному наборі звітних продуктів, як апіорно як основа для прийняття рішень, так і ретроспективно для аналізу/контролю.

Звітність про ризики готується головним ризик-менеджером Товариства. Звітність про ризики включає як регулярні звіти, так і спеціальні звіти. У той час як регулярні звіти визначаються на основі стандартних процесів, як описано нижче, спеціальні звіти надаються у випадках, коли ризики з'являються раптово або несподівано. Тим не менш, спеціальні звіти можуть бути трансформовані в регулярні звіти, якщо їх характер не був одноразовим і вони не будуть включені в інші звіти.

5. ЛІМІТИ РИЗИКІВ ЗА ВИЗНАЧЕНИМИ ВИДАМИ РИЗИКІВ ВІДПОВІДНО ДО РИЗИК-АПЕТИТУ ТОВАРИСТВА ТА ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ ЗА НИМИ

5.1. Товариство визначило цільовий діапазон щодо платоспроможності, розрахованої

¹ ORSA передбачає регулярну оцінку відповідності ризик-менеджменту страхової компанії, а також її поточної та ймовірної майбутньої платоспроможності. Оцінка, яка проведена страховою компанією, має відповідати характеру, масштабам та складності ризиків, що виникають у її діяльності. Відповідальність за впровадження та виконання ORSA несе керівництво страхової компанії.

згідно з чинним законодавством. Наразі цей цільовий діапазон становить **від 125 %** для коефіцієнта платоспроможності без застосування активних заходів для зміни підходу до ризиків – **рівень ризик-апетиту**.

5.2. **Ліміти** (обмеження) щодо ризиків (далі – ліміт ризику) – обмеження (якісні та/або кількісні, єдиним значенням або діапазоном чи межами), установлені для контролю за величиною ризиків, на які наражається Товариство протягом своєї діяльності, з метою дотримання допустимого рівня ризику.

5.3. У Товаристві встановлюються ліміти ризиків для визначених суттєвих ризиків, щодо яких розраховується окремий ризик-апетит: **Андеррайтинговий ризик, Операційний ризик, Ринковий ризик, Кредитний ризик**.

5.4. Підходи до визначення лімітів ризиків визначені в Додатку 1 до цієї Політики. У випадку, якщо ліміт окремої категорії ризику досягнуто, але загальна схильність до ризику для збереження платоспроможності Товариства знаходиться в межах допустимого ризику, в такому випадку на розсуд виконавчого органу Товариства заходи можуть не застосовуватися до відповідної категорії ризику.

5.5. Щоквартально складається Профіль ризиків Товариства на основі проведеного вимірювання (оцінки) ризиків. Товариство розробляє Профіль ризиків для вимірювання та управління ризиками, базуючись на методах порівняння та оцінювання ризиків за двома параметрами: **ймовірність виникнення та чутливість до ризику**.

5.6. Детальний опис процесу вимірювання (оцінки) ризиків і структура Профілю ризику, підходи, а також ключові судження та припущення, що мають бути зроблені під час такого вимірювання (оцінки), описані в Додатку 2 до Політики.

5.7. Профіль ризику Товариства формується на основі оцінки залишкової вразливості, яка визначається після застосування заходів мінімізації та впровадження контролів для кожного суттєвого ризику Товариства. Для визначення загального рівня вразливості Товариства до ризиків враховується взаємозалежність ризиків відповідно до Додатку 2 до Політики і визначається загальний Профіль ризику.

5.8. Метою визначення факторів ризику для щоквартальної оцінки ризиків головний ризик-менеджер разом з власниками ризиків робить припущення про зміну факторів, які впливають на певний вид ризику, притаманного Товариству (Додаток 3 до Політики).

5.9. Головний ризик-менеджер визначає найбільш вагому стресову подію або декілька, яка/які впливають на величину впливу ризику, наприклад для: **Валютного ризику**: це зміна обмінного курсу іноземної валюти чи банківського металу по відношенню до національної валюти; **Відсоткового ризику**: це зміна відсоткових ставок по депозитам; **Ринкового ризику**: це зміна ринкових цін на актив; **Кредитного ризику**: це величина очікуваних збитків по

контрагенту чи фінансовому активу в результаті зміни його рейтингу або якості обслуговування боргу або відомостей про подію дефолту, яка сталась у контрагента або по відношенню до фінансового активу; **Ризику ліквідності**: це різниця між вхідним та вихідним грошовим потоком; **Операційного ризику**: це зміна відсотку який характеризує певний операційний ризик у зв'язку із зміною бізнес-процесу; **Андеррайтингового ризику**: це найбільш критична подія із сукупності стресових подій які впливають на величину прибутків (збитків) які виникають по страховому портфелю в розрізі певного виду страхування.

5.10. Щоквартально на звітну дату Товариство оцінює потенційні ризики та порівнює їх з Ризик-апетитом та допустимим рівнем ризиків, які затверджені Товариством. У випадку перевищень потенційних збитків над ризик-апетитом власник ризиків разом з головним ризик-менеджером аналізують причини та узгоджують заходи впливу. Власник ризику відповідальний за реалізацію плану щодо мінімізації ризиків, а головний ризик-менеджер надає пропозицію щодо методу контролю по даному ризику.

6. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗА ОКРЕМИМИ ВИДАМИ РИЗИКІВ І НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА

6.1. Система управління ризиками Товариства охоплює такі напрями:

6.1.1. Андеррайтинг та формування технічних резервів.

6.1.2. Управління активами та зобов'язаннями.

6.1.3. Інвестування.

6.1.4. Управління ризиком ліквідності.

6.1.5. Управління ризиком концентрацій.

6.1.6. Управління операційним ризиком.

6.1.7. Перестраховування та інші інструменти зниження ризику.

6.1.8. Управління кредитним, стратегічним, репутаційним ризиками.

6.1.9. Інші визначені нормативно-правовими актами Регулятора напрями.

6.2. Андеррайтинг та формування технічних резервів передбачає:

6.2.1. вимірювання (оцінка) та управління андеррайтинговим ризиком відповідно до цієї Політики;

6.2.2. забезпечення достатності та якості даних, що мають враховуватися в процесах у межах андеррайтингу та резервування, та їх відповідність вимогам, установленим нормативно-правовим актом Регулятора, що визначає порядок формування страховиками технічних резервів щодо вимог до достатності та якості даних;

6.2.3. відповідно до Політики врегулювання подій, що мають ознаки страхового випадку адекватність процедур управління заявленими / незаявленими вимогами за подіями, що мають

ознаки страхових випадків, включаючи рівень, до якого такі процедури охоплюють загальний цикл настання страхових випадків;

6.2.4. типи та характеристики страхового ризику, який Товариство готове прийняти;

6.2.5. забезпечення достатності страхових премій для покриття очікуваних страхових виплат та витрат на ведення справи Товариства;

6.2.6. ідентифікацію ризиків, що виникають у зв'язку зі страховими зобов'язаннями Товариства відповідно до методів, описаних у цій Політиці;

6.2.7. відповідно до Політики перестрахування використання та порядок застосування перестрахування або інших методів зменшення ризику під час розроблення нового страхового продукту та розрахунку страхової премії Товариством.

Андеррайтингова політика та Внутрішня політика Товариства з формування технічних резервів, зокрема, управління ризиком збитків або несприятливої зміни вартості страхових та перестрахових зобов'язань, що виникають внаслідок неадекватного ціноутворення та припущень щодо резервування через внутрішні або зовнішні чинники, включно з ризиками стійкості, є зоною відповідальності голови виконавчого органу Товариства (осіб, на які він може покласти такі функції).

6.3. Управління активами, зобов'язаннями та ліквідністю. Відповідальність за управління активами та пасивами займає першочергове місце в Товаристві. Основною метою є моніторинг, вимірювання та оптимізація майбутніх грошових потоків з боку активів та пасивів. Відповідальність за управління активами Товариства покладається на виконавчий орган Товариства та Головного бухгалтера Товариства. Управління ліквідністю пов'язане з управлінням активами та пасивами.

Цей напрям охоплює:

1. структурну невідповідність між активами та зобов'язаннями, включаючи невідповідність строків погашення цих активів і зобов'язань;

2. будь-яку залежність між ризиками різних класів активів та зобов'язань;

3. будь-яку залежність між ризиками різних страхових або перестрахових зобов'язань;

4. будь-які позабалансові ризики Товариства;

5. інструменти управління ризиками, що застосовуються Товариством під час управління активами і зобов'язаннями, та очікуваний вплив від їх застосування на управління активами та зобов'язаннями;

6. процедури ідентифікації та оцінки різного характеру невідповідності між активами та зобов'язаннями (включаючи невідповідність валюти активів зобов'язань);

7. визначення дозволених невідповідностей між активами та зобов'язаннями.

Крім того, управління ризиком ліквідності передбачає:

1. визначення загальних потреб у ліквідності в короткостроковій та довгостроковій перспективі, включаючи відповідний запас ліквідності для захисту від дефіциту ліквідності, та заходи, які вживає Товариство для врахування як короткострокового, так і довгострокового ризику ліквідності;
2. визначення відповідності складу активів Товариства з точки зору їх характеру, строку їх погашення та ліквідності з метою виконання зобов'язань Товариства в міру настання строку їх погашення;
3. процедуру визначення рівня невідповідності між надходженням та вибуттям грошових коштів щодо активів і зобов'язань, включаючи очікувані грошові потоки страхування та перестраховування, та план реагування на зміни в очікуваних надходженнях та вибутті грошових коштів;
4. моніторинг ліквідних активів Товариства, включаючи кількісну оцінку потенційних витрат, що виникають у результаті реалізації активів;
5. визначення та вартість альтернативних інструментів фінансування;
6. розгляд впливу очікуваного нового напрямку діяльності Товариства на стан ліквідності.

Напрямок інвестування передбачає:

1. оцінку рівня безпеки, якості, ліквідності та прибутковості, якого прагне Товариство щодо всього портфеля активів, і як планується цього досягти;
2. заходи, яких повинне вжити Товариство, щоб гарантувати, що його інвестиції відповідають вимогам, встановленим Законом про страхування;
3. заходи, яких повинне вжити Товариство для забезпечення того, щоб інвестиції враховували особливості діяльності Товариства, затверджені ліміти ризику, платоспроможність;
4. власні внутрішні оцінки кредитного ризику контрагентів, у яких розміщено активи Товариства;
5. кількісні ліміти на активи та ризики, включаючи позабалансові ризики, де це доречно для забезпечення ефективного управління ризиками;
6. врахування середовища фінансового ринку;
7. умови, за яких Товариство може передати активи в заставу чи позику;
8. зв'язок між певним ризиком та іншими ризиками за несприятливих сценаріїв;
9. процедури моніторингу ефективності інвестицій та перегляду політики управління ризиками за напрямом інвестування, коли це необхідно.

6.4. Інвестиціями та ризиками, пов'язаними з інвестиціями, керують: виконавчий орган Товариства (Президент/Правління), інвестиційний комітет Правління (після його

утворення, як дорадчий орган Правління), головний бухгалтер Товариства та головний ризик-менеджер.

Товариство перед здійсненням будь-якої інвестиції або інвестиційної діяльності проводить оцінку щонайменше: здатності здійснювати інвестиції або інвестиційну діяльність та керувати ними; ризиків, конкретно пов'язаних з інвестицією чи інвестиційною діяльністю, та впливу інвестиції чи інвестиційної діяльності на профіль ризику Товариства; узгодженості інвестицій або інвестиційної діяльності з інтересами бенефіціарів та страхувальників, обмеженнями відповідальності, встановленими Товариством, та ефективним управлінням портфелем інвестицій; впливу цієї інвестиції або інвестиційної діяльності на якість, безпеку, ліквідність, прибутковість і доступність усього портфеля інвестицій Товариства.

6.5. Управління ризиком концентрацій. Управління ризиком концентрації не покладається на один окремих структурний підрозділ Товариства, оскільки ризик концентрації може виникати в декількох сферах, таких як інвестиції, андеррайтинг або перестраховання. Тому кожен підрозділ, залучений до системи управління ризиками, повинен здійснювати моніторинг, контроль та управління ризиком концентрації в межах своєї сфери відповідальності. Це означає, що:

6.5.1. ризик концентрації в інвестиціях управляється виконавчим органом Товариства;

6.5.2. Ризик концентрації в угодах перестраховання управляється відділом страхування;

3. Ризик концентрації в андеррайтингу управляється відділом страхування.

Окрім управління конкретними концентраціями та пов'язаним з ними ризиком, головний ризик-менеджер додатково контролює та звітує про ризик, що виникає внаслідок концентрацій, в рамках встановлених процесів управління ризиками (лімітів ризиків).

6.6. Управління операційним ризиком передбачає:

6.6.1. заходи, які повинне вживати Товариство для розподілу чітких обов'язків щодо регулярного виявлення, документування та моніторингу відповідних ризиків, пов'язаних з операційним ризиком;

6.6.2. ідентифікацію операційних ризиків, яким піддається Товариство або може піддаватися, їх аналіз та оцінку використовуваних інструментів, методів управління операційними ризиками;

6.6.3. процедури збору та моніторингу подій операційного ризику;

6.6.4. заходи і внутрішні процеси управління операційними ризиками, включаючи застосування інформаційних систем Товариства;

Виходячи з того, що операційні ризики можуть виникати в кожній сфері та операційній діяльності, Товариство дотримується підходу, згідно з яким управління операційними ризиками не є завданням одного окремого структурного підрозділу Товариства, а є

відповідальністю усіх структурних підрозділів та їхніх працівників у межах їхньої операційної діяльності.

Основою для такого розподілу обов'язків є Положення про систему внутрішнього контролю Товариства, яке описує структуру системи внутрішнього контролю та її налаштування.

Для забезпечення управління операційними ризиками та моніторингу операційних ризиків компанія використовує наступні два процеси управління ризиками, загальна відповідальність за які покладена головного ризик-менеджера Товариства: Процес Матриця СВК та Процес інвентаризації ризиків.

Метою цих двох процесів з точки зору управління операційними ризиками є ідентифікація та оцінка операційних ризиків, оцінка адекватності контрольного середовища, а також ідентифікація та оцінка заходів щодо зменшення ризиків.

Товариство може використовувати такий інструмент, як реєстр зовнішніх подій операційного ризику, що може формуватися на основі інформації з відкритих джерел, спеціалізованих баз даних або в межах обміну інформацією між страховиками, та аналіз накопиченої в ньому інформації та інші інструменти.

Товариство з метою управління операційним ризиком розробило і проаналізувало набір сценаріїв² операційного ризику на основі таких підходів: збій ключового процесу, персоналу або системи; виникнення зовнішніх подій.

В системі управління ризиками Товариства **комплаєнс-ризик** включено до **операційного ризику**. Процес управління комплаєнс-ризиком передбачає опрацювання переліку операційних ризиків власниками ризиків (перша лінія захисту). Зокрема, для категорії комплаєнс-ризиків опрацювання та оцінка здійснюються головним комплаєнс-менеджером (друга лінія захисту).

Профіль ризику Товариства включає оцінку операційного ризику, враховуючи й результат оцінки **комплаєнс-ризиків**.

Відповідальною особою за моніторинг, виявлення, виконання заходів контролю та прийняття рішень щодо управління **комплаєнс-ризиком** є головний комплаєнс-менеджер.

6.7. Перестрахування та інші інструменти зниження ризику передбачають:

6.7.1. заходи, які повинне вжити Товариство для забезпечення вибору перестрахування або інших інструментів зниження ризику;

² Додаток 4 до Політики.

6.7.2. заходи, які повинне вжити Товариство для оцінки того, які інструменти зниження ризику є прийнятними відповідно до характеру ризиків і можливостей Товариства управляти та контролювати ризики, пов'язані з цими інструментами;

6.7.3. вимірювання (оцінку) Товариством кредитного ризику, пов'язаного з інструментами зниження ризику;

6.7.4. визначення рівня передачі ризику, що відповідає визначеним Товариством лімітам ризиків, і який вид угод про перестраховання є найбільш прийнятним з огляду на Профіль ризику;

6.7.5. принципи відбору контрагентів зі зниження ризику та процедури оцінки та моніторингу кредитоспроможності та диверсифікації контрагентів з перестраховання;

6.7.6. процедури оцінки ефективності передачі ризику в перестраховання та врахування ризику, який бере на себе Товариство, без врахування перестраховання;

6.7.7. процедури управління ліквідністю для вирішення будь-яких часових розбіжностей між страховими виплатами за заявленими вимогами та отриманням відшкодування від перестраховиків.

Підхід до перестраховання в Товаристві, як до основного інструменту мінімізації ризиків андеррайтингу, визначається Політикою перестраховання Товариства. Відповідальність та рішення щодо інших заходів з мінімізації ризиків має визначатися структурним підрозділом/посадовою особою Товариства, відповідальним за сам ризик, наприклад, мінімізація ринкових ризиків, в першу чергу, належить до компетенції осіб, відповідальних у Товаристві за управління інвестиціями.

6.8. Управління кредитним ризиком Товариства передбачає управління, контроль та звітування про ризик дефолту контрагента, встановлення лімітів операцій для контролю над рівнем ризику (Додаток 3) та інші заходи, які не суперечать вимогам нормативно-правових актів Регулятора.

6.9. Інші визначені нормативно-правовими актами Регулятора напрями.

Управління стратегічними та репутаційними ризиками Товариства передбачає управління, контроль та звітування про: рівень фактичного та потенційного стратегічного та репутаційного ризику і взаємозв'язок між цими ризиками та іншими ризиками Товариства, що документується в Звітах про ризики. В розрахунках загального рівня ризику врахований взаємозв'язок і залежність між стратегічним та репутаційним ризиком та іншими ризиками.

6.10. Управління, контроль та звітування щодо стратегічного та репутаційного ризиків у Товаристві. Рівень фактичного та потенційного стратегічного та репутаційного ризику і їх взаємозв'язок з іншими ризиками Товариства. Управління стратегічними та репутаційними ризиками включає такі методи:

6.10.1. Аналіз сценаріїв та стрес-тестування: Моделювання можливих змін у ринкових, регуляторних або внутрішніх умовах, що можуть вплинути на рівень стратегічного та репутаційного ризиків. Це дозволяє оцінити ймовірні наслідки для бізнес-стратегії та можливість посилення впливу репутаційного ризику через ці зміни.

6.10.2. Крос-функціональні робочі групи для оцінки взаємозв'язків між ризиками: Створення команд з представників різних підрозділів Товариства для обговорення й аналізу взаємозв'язків стратегічного та репутаційного ризиків з іншими видами ризиків Товариства. Це сприяє більш цілісному розумінню залежностей між ризиками.

6.10.3. Матричний аналіз ризиків: Використання матриці для відображення взаємозв'язків між стратегічними, репутаційними та іншими ризиками (операційними, ринковими, кредитними тощо).

6.11. Ключові аспекти, що впливають на репутацію Товариства, з урахуванням очікувань зацікавлених сторін і чутливості ринку:

6.11.1. Оцінка очікувань зацікавлених сторін. Для ефективного управління репутаційним ризиком Товариство може застосовувати такі підходи:

1. Регулярна комунікація з зацікавленими сторонами: проведення опитувань серед клієнтів, партнерів, співробітників та інших ключових зацікавлених сторін для оцінки рівня задоволеності послугами Товариства, їх очікувань та сприйняття бренду.

2. Моніторинг репутації в медіа та соціальних мережах: відстеження згадок про Товариство в медіа, соціальних мережах та на платформах для відгуків клієнтів. Це дозволяє оперативно реагувати на негативні коментарі, інциденти або скарги клієнтів, які можуть вплинути на репутацію Товариства.

3. Оцінка ризику репутаційної шкоди у разі порушення очікувань: визначення ризику та потенційного впливу на репутацію при невиконанні зобов'язань перед зацікавленими сторонами. Це включає аналіз можливих наслідків для репутації при порушенні умов обслуговування або невиконанні обіцяних стратегічних ініціатив.

6.11.2. Чутливість ринку до репутаційних ризиків. Для оцінки реакції ринку на можливі репутаційні ризики застосовуються такі методи:

1. Визначення ключових індикаторів репутаційних ризиків, таких як кількість скарг, негативних відгуків або запитів до служби підтримки. Це допомагає виявляти потенційні ризики на ранніх стадіях.

2. Перегляд інформації про конкуренцію, включаючи аналіз репутаційних ризиків, які виникали в аналогічних компаніях. Це дозволяє передбачити можливі негативні наслідки.

3. Регулярне звітування в рамках щоквартальної оцінки ризиків.

7. МЕТОДИ, ІНСТРУМЕНТИ, ПОЛОЖЕННЯ, МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ, КЛЮЧОВІ ПРИПУЩЕННЯ ТА ОБМЕЖЕННЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ

7.1. Система управління ризиками Товариства передбачає використання наступних методів та інструментів:

7.1.1. **прийняття ризику**, що передбачає продовження діяльності без змін;

7.1.2. **передавання ризику**, що передбачає страхування (перестраховання) ризиків, відступлення контрактних прав;

7.1.3. **пом'якшення або зниження ризику**, що передбачає можливість передати частину або всі свої ризики іншій стороні, коригування певних процесів та/або впровадження додаткових контрольних заходів;

7.1.4. **уникнення ризику**, що передбачає припинення здійснення або зміну діяльності (включаючи розірвання ділових відносин, продаж активу), яка створює ризик;

7.1.5. **інші інструменти**, які можуть бути використані за необхідності.

7.2. Ефективне управління наявними у Товаристві ризиками забезпечується шляхом використання закладених припущень, які використовувались при розробці системи управління ризиками Товариства та розробці інших внутрішніх документів Товариства щодо системи управління ризиками.

7.3. При розробці припущень та методів і інструментів управління ризиками враховуються вимоги Закону про страхування та чинні нормативно – правові акти Регулятора, які базуються на принципах Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) і МСФЗ 17 «Страхові контракти», а також інші внутрішні документи Товариства.

7.4. У Товаристві організовано розподіл функцій в рамках системи трьох ліній захисту із дотриманням обмежень щодо конфлікту інтересів на рівні керівників, підрозділів, працівників першої, другої і третьої лінії захисту, а також незалежність другої та третьої лінії захисту.

8. ЗМІСТ ТА ФОРМА ЗВІТНОСТІ ЩОДО РИЗИКІВ, ПОРЯДОК І ПЕРІОДИЧНІСТЬ/ТЕРМІНИ ЇЇ НАДАННЯ КОРИСТУВАЧАМ

8.1. Звітність про ризики Товариства повинна містити актуальну інформацію про ризики, своєчасно надаватися Наглядовій раді та її комітетам (у разі їх створення), виконавчому органу Товариства та іншим користувачам, які приймають рішення, та забезпечувати повне розуміння ними ситуації щодо рівня ризиків Товариства для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень.

8.2. Працівники Товариства складають звітність про ризики, яка повинна бути: точною, вивіреною та достовірно відображати рівень прийнятого Товариством ризику; комплексною - охоплювати всі види ризиків Товариства, визначені цією Політикою; чіткою та інформативною - надавати чітку та однозначну інформацію, бути достатньо вичерпною для

прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень; періодичною та поширеною серед користувачів звітності про ризики із забезпеченням конфіденційності.

8.3. Наглядова рада, **виконавчий орган Товариства** встановлюють періодичність складання та подання звітності про ризики як у звичайних умовах, так і в стресових ситуаціях.

Періодичність подання звітності про ризики в Товаристві:

8.3.1. один раз на квартал для узагальнених звітів про ризики;

8.3.2. один раз на рік для детальних звітів про ризики.

8.4. Товариство в узагальненому звіті про ризики розкриває інформацію в розрізі кожного виду ризику, визначеного відповідно до Положення №194 та включає інформацію про:

8.4.1. узагальнені дані подій за видами ризиків, аналізу їх динаміки;

8.4.2. зміни до профілю ризиків, що відбулися;

8.4.3. дотримання встановленого ризик-апетиту та значень лімітів ризику;

8.4.4. виявлені нові ризики та результати їх вимірювання (оцінки);

8.4.5. результати вимірювання (оцінки) ризиків за новими продуктами, значними змінами в діяльності Товариства;

8.4.6. пропозиції щодо застосування інструментів та методів для управління ризиками;

8.4.7. дотримання вимог внутрішніх документів з управління ризиками, включаючи інформацію щодо авторизованих перевищень і порушень лімітів ризиків.

8.5. Товариство в детальному звіті (звітах) про ризики розкриває інформацію в розрізі кожного виду ризику, визначеного відповідно до вимог нормативно-правових актів Регулятора та включає таку інформацію:

8.5.1. результати оцінки Профілю ризиків, які повинні містити опис видів ризиків, на які наражалось Товариство протягом звітного періоду, та видів ризиків, що очікуються протягом періоду бізнес-планування, спосіб управління ризиками та якісну і кількісну інформацію за результатами вимірювання (оцінки) ризиків за кожним видом ризику;

8.5.2. результати здійснення стрес-тестування, методів і припущень, що були використані для стрес-тестування, аналізу чутливості до ризиків, якщо такі тестування/аналіз здійснювалися;

8.5.3. опис заходів, що використовуються для вимірювання (оцінки) ризиків, включаючи будь-які суттєві зміни протягом звітного періоду;

8.5.4. опис методів та інструментів, що використовуються для управління ризиками, та процесів моніторингу ефективності таких методів та інструментів, а також інформацію про методи та інструменти, що Товариство розглядає для використання з метою управління

ризиками протягом періоду бізнес-планування, а також обґрунтування та вплив таких методів та інструментів зниження ризиків;

8.5.5. огляд значних подій за видами ризиків, результатів дослідження їх причин і заходів щодо запобігання таким подіям у майбутньому;

8.5.6. про суттєву концентрацію ризиків протягом звітного періоду та суттєву концентрацію ризиків, що очікуються протягом періоду бізнес-планування Товариства;

8.5.7. опис відповідності інвестицій Товариства вимогам до інвестиційної діяльності, встановленим законодавством України;

8.5.8. висновки та пропозиції до внесення змін до системи управління ризиками Товариства.

9. ПРОЦЕДУРА ЕСКАЛАЦІЇ РИЗИКІВ, ЩО ВСТАНОВЛЮЄ ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ, ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ ТОВАРИСТВА ПРО ПОРУШЕННЯ ЛІМІТІВ РИЗИКІВ, РИЗИК-АПЕТИТУ

9.1. Процедура ескалації ризиків встановлює порядок інформування керівників про порушення лімітів ризиків та відповідності ризик-апетиту та включає контроль та звітування головного ризик-менеджера про ризики, їх оцінку та заходи щодо їх зменшення чи контролю.

9.2. Правила ескалації в разі порушення лімітів (допустимих меж ризиків), передбачають реагування, інформування про виявлені відхилення будь-якого з показників ризик-апетиту від цільового діапазону.

9.3. Головний ризик-менеджер в разі значного підвищення ризику (наближення фактичних показників ризику до встановлених значень лімітів ризику, ризик-апетиту або потенційного їх порушення, або суттєвої зміни Профілю ризиків Товариства) не пізніше наступного робочого дня інформує про це Наглядову раду, виконавчий орган Товариства з метою прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень у межах процедури ескалації ризиків.

10. ПРОЦЕС ПОГОДЖЕННЯ НАГЛЯДОВОЮ РАДОЮ ТОВАРИСТВА, ЩО ПОТРІБНИЙ ЗА БУДЬ-ЯКИХ ОЧІКУВАНИХ ВІДХИЛЕННЯХ ВІД СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ДЕКЛАРАЦІЇ СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКУ, ЛІМІТІВ РИЗИКІВ

10.1. У разі виявлення порушень лімітів ризиків та перевищення ризик - апетиту Товариства головний ризик-менеджер негайно звітує про це Наглядовій раді Товариства.

10.2. Наглядова рада Товариства проводить позачерговий перегляд значень лімітів ризиків, якщо авторизовані перевищення або порушення лімітів ризиків є частими або постійними відповідно до внутрішніх документів. Результатом такого перегляду можуть бути:

10.2.1. перегляд значень діючих лімітів ризиків;

10.2.2. перегляд делегованих повноважень щодо авторизованих перевищень;

10.2.3. залишення значень лімітів ризиків без змін і затвердження плану заходів щодо запобігання їх подальшому перевищенню/порушенню.

10.3. Наглядова рада може прийняти рішення щодо перегляду делегованих повноважень щодо лімітів ризиків, на які надано дозвіл або залишити значення лімітів без змін і затвердити план заходів щодо запобігання їх подальшому перевищенню/порушенню.

11. ПОЛОЖЕННЯ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ГОЛОВНОГО РИЗИК-МЕНЕДЖЕРА

11.1. Товариство, відповідно до норм Закону про страхування, не утворює окремих підрозділ з управління ризиками та покладає функції підрозділу з управління ризиками на головного ризик-менеджера, який є ключовою особою Товариства, відповідальною за виконання функції з управління ризиками у Товаристві.

11.2. Порядок залучення / призначення / звільнення / припинення повноважень головного ризик-менеджера, права та обов'язки головного ризик-менеджера, визначаються чинним законодавством України, посадовою інструкцією, трудовим договором та іншими внутрішніми документами Товариства.

11.3. Наглядова рада Товариства може прийняти рішення про передавання функції з управління ризиками (окремих завдань/процесів/операцій в межах функції) на аутсорсинг. Передавання функції з управління ризиками на аутсорсинг здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та окремих внутрішніх документів Товариства.

12. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

12.1. Зміни та доповнення до цієї Політики затверджуються Наглядовою радою Товариства.

12.2. Політика вводиться у дію з моменту затвердження її Наглядовою радою Товариства, якщо інше не передбачено її рішенням.

12.3. Дана Політика підлягає перегляду та оновленню (актуалізації) не рідше, ніж один раз на рік. Особа, відповідальна за актуалізацію – головний ризик - менеджер Товариства.

12.4. У разі невідповідності окремих положень Політики нормам чинного законодавства України, до момента внесення змін до неї, застосовуються норми чинного законодавства України, а також положення, що не суперечать нормам чинного законодавства України.

Додаток 1

до Політики управління ризиками

ПРАТ «СК «НАДІЙНА»

ЛІМІТИ РИЗИКІВ

Ризик-апетит для окремого ризику визначається за формулою:

$RA_{risk} = RA \times 0,9 \times K_{risk}$, де RA – загальний ризик-апетит, K_{risk} – відсоток до загального ризик-апетиту

Ліміти ризиків визначаються за формулою:

$Limit_{risk} = (RA + 5\% \times SCR_n) \times K_{risk}$, де RA – загальний ризик-апетит, SCR_n – капітал платоспроможності на певну дату, K_{risk} – відсоток до загального ризик-апетиту

Основні категорії ризиків	Відсоток до загального ризик-апетиту ($K_{ризик}$)
Ринковий ризик	40 %
Андеррайтинговий ризик	45 %
Кредитний ризик	5 %
Операційний ризик	10 %
Загалом	100%

Для підкатегорій ризиків ліміти визначаються як добуток ліміту ризику основної категорії та відсотку для відповідного ризику в цій категорії.

Вид ризику	Відсоток до Ліміту по ринковому ризику
Ризик процентної ставки	5%
Ризик інвестицій в акції	1%
Майновий ризик	5%
Ризик спреду	36%
Ризик ринкової концентрації	30%
Валютний ризик	23%
Загалом	100%

Вид ризику	Відсоток до Ліміту по Андеррайтинговому ризику
Ризик премій	44 %
Ризик резервів	44 %
Катастрофічний ризик	12 %
Загалом	100%

Вид ризику	Відсоток до Ліміту по Кредитному ризику
Ризик дефолту контрагента 1 типу	80 %
Ризик дефолту контрагента 2 типу	20 %
Загалом	100 %

Додаток 2
до Політики управління ризиками
ПРАТ «СК «НАДІЙНА»

ПРОФІЛЬ РИЗИКУ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ

Рекомендована форма Профілю ризику для звітування в Звітах про ризики:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Код ризику	Назва	Фактори ризику	Ймовірність (бал)	Чутливість (бал)	Ймовірність, р, %	Чутливість, і, тис. грн	Залишковий ризик, г, тис. грн	Залишковий ризик (рівень)
Сума ризику, тис. грн								
Ефект диверсифікації (врахування кореляції та взаємозалежності ризиків), тис. грн								
Агрегований (загальний) вплив ризиків, тис. грн.								
Профіль ризику загальний (рівень)								

Ключові критерії та припущення для оцінки ризиків

1. **Фактор ризику:** у колонці 3 Таблиці Профілю ризиків зазначається фактор ризику (внутрішній або зовнішній), який має істотний вплив на діяльність компанії.

2. **Визначення ймовірності:** Ймовірність того, що ризик виникне та спричинить очікуваний збиток. При заповненні колонки 4 Таблиці Профілю ризиків ймовірність настання подій визначається як одна з категорій, що описує ймовірність події, яка може спричинити очікуваний збиток: (1) **Низька:** 0% - 10%; (2) **Мала:** 0% - 20%; (3) **Середня:** 20% - 40%; (4) **Висока:** (40% - 70%); (5) **Критична:** 70% - 100%.

При заповненні колонки 6 ймовірність визначається як медіана обраного діапазону або, за необхідності, як нижній або верхній ліміт з відповідним поясненням причин вибору.

Визначення чутливості: Вплив ризику, що виник, не беручи до уваги ймовірність настання цього ризику. При заповненні колонки 5 Таблиці Профілю чутливість до впливу ризику визначається як одна з категорій залежно від рівня впливу (без врахування ймовірності) на прийнятний регулятивний капітал (ПРК): (1) **Низька:** менше ніж 0,1% ПРК; (2) **Мала:** 0,1% - 1% ПРК; (3) **Середня:** 1% - 10% ПРК; (4) **Висока:** 10% - 50% ПРК; (5) **Критична:** 50% - і більше % ПРК.

ПРК - прийнятний регулятивний капітал визначений Постановою Правління Національного Банку України «Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика» № 201 від 29.12.2023 року.

При заповненні колонки 7 Таблиці Профілю зазначається кількісна величина впливу

ризиків з врахування заходів для мінімізації (пом'якшення) ризиків та фактора ризику.

Визначення залишкового ризику: При заповненні колонки 9 Таблиці Профілю ризиків зазначається загальна оцінка залишкового ризику для кожного суттєвого виду ризику на основі Матриці ризиків за однією з категорій: **прийнятний** (low), **допустимий** (medium), **високий** (high) або **критичний** (very high) рівень.

		Оцінка чутливості					
		Низька	Мала	Середня	Висока	Критична	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
Оцінка ймовірності	Низька	(1)	прийнятний	прийнятний	прийнятний	допустимий	допустимий
	Мала	(2)	прийнятний	прийнятний	допустимий	допустимий	високий
	Середня	(3)	прийнятний	допустимий	допустимий	високий	високий
	Висока	(4)	допустимий	допустимий	високий	високий	критичний
	Критична	(5)	допустимий	високий	високий	критичний	критичний

При заповненні колонки 8 Таблиці Профілю ризиків залишковий ризик визначається за формулою: $r * i = r$

Основними категоріями ризиків відповідно до Розділу 3 Політики управління ризиками є:

- Андеррайтинговий ризик
- Операційний ризик
- Ринковий ризик
- Кредитний ризик

Додатковими ризиками є:

- Ризик ліквідності
- Стратегічний ризик
- Ризик репутації

Для врахування взаємозалежності ризиків і визначення загального рівня їхнього впливу застосовується ефект диверсифікації, який враховує взаємозв'язок між різними ризиками.

Для ринкового ризику (код 1) результат з урахуванням ефекту диверсифікації за формулою:

$$\text{Ринковий ризик} = \sqrt{\sum_{p,k} \text{Corr } 1_{p,k} \times \text{Ризик}_p \times \text{Ризик}_k},$$

де Ризик_p та Ризик_k – це оцінка ризику для окремих ринкових ризиків по даним колонки 8 Таблиці Профілю Ризику відповідно до рядків і стовпців матриці кореляції, $\text{Corr } 1_{p,k}$ – це дані матриці кореляції $\text{Corr } 1$

Corr 1	Ризик процентної ставки	Ризик інвестицій в акції	Майновий ризик	Ризик спреду	Ризик ринкової концентрації	Валютний ризик
Ризик процентної ставки	1,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,25
Ризик інвестицій в акції	0,00	1,00	0,75	0,75	0,00	0,25
Майновий ризик	0,00	0,75	1,00	0,50	0,00	0,25
Ризик спреду	0,00	0,75	0,50	1,00	0,00	0,25
Ризик ринкової концентрації	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00
Валютний ризик	0,25	0,25	0,25	0,25	0,00	1,00

Для андеррайтингового ризику (код 3) результат з урахуванням ефекту диверсифікації за формулою:

$$\text{Андеррайтинговий ризик} = \sqrt{\sum_{p,k} \text{Corr } Z_{p,k} \times \text{Ризик}_p \times \text{Ризик}_k},$$

де Ризик_p та Ризик_k – це оцінка ризику для окремих андеррайтингових ризиків по даним колонки 8 Таблиці Профілю Ризику відповідно до рядків і стовпців матриці кореляції, $\text{Corr } Z_{p,k}$ – це дані матриці кореляції $\text{Corr } Z$

Corr 3	Ризик премій	Ризик резервів	Катастрофічний ризик
Ризик премій	1,00	1,00	0,25
Ризик резервів	1,00	1,00	0,25
Катастрофічний ризик	0,25	0,25	1,00

Для кредитного ризику (код 6) результат з урахуванням ефекту диверсифікації розраховується за формулою:

$$\text{Кредитний ризик} = \sqrt{\text{Тип1}^2 + 1,5 \times \text{Тип1} \times \text{Тип2} + \text{Тип2}^2}$$

Загальний рівень ризику Товариства з урахуванням взаємозалежності основних категорій ризиків (ефекту диверсифікації) розраховується за формулою:

$$\text{Загальний рівень ризику} = \sqrt{\sum_{p,k} \text{Corr total}_{p,k} \times \text{Ризик}_p \times \text{Ризик}_k}$$

де Ризик_p та Ризик_k – це оцінка ризику для основних категорій ризиків з урахуванням ефекту диверсифікації та додаткових ризиків відповідно до рядків і стовпців матриці кореляції, $\text{Corr total}_{p,k}$ – це дані матриці кореляції Corr total

Corr total	Ринковий ризик	Андеррайтенговий ризик	Кредитний ризик	Операційний ризик	Ризик ліквідності	Стратегічний ризик	Ризик репутації
Ринковий ризик	1,00	0,25	0,25	1,00	0,25	0,25	0,25
Андеррайтенговий ризик	0,25	1,00	0,50	1,00	0,25	0,25	0,25
Кредитний ризик	0,25	0,50	1,00	1,00	0,25	0,25	0,25
Операційний ризик	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ризик ліквідності	0,25	0,25	0,25	1,00	1,00	0,25	0,25
Стратегічний ризик	0,25	0,25	0,25	1,00	0,25	1,00	0,50
Ризик репутації	0,25	0,25	0,25	1,00	0,25	0,50	1,00

При визначенні загального рівня профілю ризиків обирається одна з категорій на основі коефіцієнта платоспроможності, скоригованого на вплив ризиків:

1. Прийнятний рівень (low) – коефіцієнт платоспроможності з урахуванням впливу

ризиків перевищує 135%;

2. **Допустимий рівень** (medium) – коефіцієнт платоспроможності з урахуванням впливу ризиків у діапазоні від 125% до 135%;

3. **Високий рівень** (high) – коефіцієнт платоспроможності з урахуванням впливу ризиків у діапазоні від 120% до 125%;

4. **Критичний рівень** (critical) – коефіцієнт платоспроможності з урахуванням впливу ризиків становить менше 120%.

Додаток 3
до Політики управління ризиками
ПРАТ «СК «НАДІЙНА»

ЛІМІТИ ОПЕРАЦІЙ

Код ризику	Назва	Ліміти операцій	Можливі сценарії/ стрес тести
1	Ринкові ризики		
1.1	Ризик процентної ставки	Ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність)	Зменшення рівня відсоткових ставок
1.2	Ризик інвестицій в акції	Ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність) Не застосовується	Зменшення ринкової вартості акцій. Не застосовується за відсутності активів під ризиком
1.3	Майновий ризик	Ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність) 20 % від КП та суми зобов'язань*, із них в один об'єкт нерухомого майна – 10%	Зниження ринкових цін на нерухомість (не застосовується за відсутності активів під ризиком)
1.4	Ризик спреду	Ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність) % від КП та суми зобов'язань* для: Державні облигації України (крім облигацій зовнішніх державних позик України, придбаних / набутих у власність з 01 січня 2024 року) у % від КП та суми зобов'язань* - зі строком погашення (від дати розміщення), що не перевищує одного року і шести місяців – 80% - зі строком погашення (від дати розміщення) більше одного року і шести місяців - 60%	Зменшення рівня доходності облигацій. Зниження справедливої вартості облигацій

1.5	Ризик ринкової концентрації	Ліміти по банкам та ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність) Ліміти по категоріям інвестицій	Банкрутство або погіршення фінансового стану емітенту активів Не застосовується за відсутності активів під ризиком
1.6	Валютний ризик	Ліміти аллокації по валютам (Положення про інвестиційну діяльність)	Зміна курсу валют гривні по відношенню до FX (EUR) Не застосовується за відсутності активів під ризиком
2	Андеррайтингові ризики у страхуванні іншому, ніж страхування життя		
2.1.	Ризик недостатності страхових премій	Ліміти на право підпису від величини страхової суми Ліміт узгодження з 2 лінією захисту по суттєвим страховим ризикам Величина страхового портфеля по лініям бізнесу плановий показник. Планові показники рівня збитковості/витрат	Збільшення загальної суми виплат (коефіцієнту збитковості)
2.2.	Ризик недостатності страхових резервів	Ліміти на право підпису від величини страхової суми Ліміт узгодження з 2 лінією захисту по суттєвим страховим ризикам Ліміт підпису по сумі збитків Позитивний Run off по Товариству на попередню дату	Збільшення середнього збитку Збільшення частоти збитків Збільшення загальної суми виплат (коефіцієнту збитковості)
2.3.	Катастрофічний ризик	Власне утримання Товариства на один ризик/подію не може перевищувати власне утримання відповідно до Політики перестраховання	Ризик природних катастроф (повені/зсуви) тощо
3	Кредитний ризик		

3.1	Ризик дефолту контрагента 1 типу (повернення коштів за перестраховання та дебіторська заборгованість і грошові депозити)	Ліміти рівня рейтингів для перестраховиків: не нижче рівня, встановленого законодавством. Ліміти по банкам та ліміти аллокації (Положення про інвестиційну діяльність)	Зниження рейтингу фінансової стабільності та фінансових показників Перестраховика Зниження рейтингу фінансової стабільності та фінансових показників банку
3.2	Ризик дефолту контрагента 2 типу (дебіторська заборгованість за страховими і торговельними операціями)	Ліміт узгодження суми господарської операції відповідно до Статуту/Довіреностей. Ліміти строків заборгованості	Зниження фінансових показників контрагента
4	Операційний ризик	Відповідно до Матриці СВК.	Збільшення витрат у зв'язку з настанням ризику
5	Ризик ліквідності	Планове співвідношення ліквідних активів до зобов'язань	Зниження ліквідних активів по відношенню до зобов'язань
6	Стратегічний ризик	Не застосовується	Невиконання планових показників по преміям та прибутку Втрати доходу по договорам страхування. Збільшення витрат у зв'язку з настанням ризику
7	Ризик репутації	Не застосовується	Збільшення кількості скарг від страхувальників Втрати від доходу по договорам страхування. Збільшення витрат у зв'язку з настанням ризику

Товариство в системі управління ризиками застосовує усі обмеження обсягів активів для їх включення до прийнятних активів для розрахунку регулятивного капіталу та на покриття технічних резервів за договорами прямого страхування та договорами вхідного перестраховання, визначені Постановою Правління Національного Банку України «Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика» №201 від 29.12.2023 року.

ЗБІЙ КЛЮЧОВОГО ПРОЦЕСУ В УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ РИЗИКОМ

Збій ключового процесу в управлінні операційним ризиком може проявлятися через різні сценарії, які впливають на стабільність, ефективність і безпеку бізнес-процесів.

НАБІР СЦЕНАРІЇВ:

1. Технологічні збої:

Сценарії:

- Відмова інформаційної системи (серверів, баз даних, облікових систем).
- Збої в роботі автоматизованих процесів через кібернапад або вірусну атаку.
- Помилки у впровадженні нового програмного забезпечення.

Ризики:

- Переривання операцій.
- Втрата даних або їх неправильна обробка.

2. Помилки персоналу

Сценарії:

- Неправильне введення даних або порушення регламентів.
- Неправильна оцінка ризиків через недостатню кваліфікацію співробітників.
- Ненавмисне розголошення конфіденційної інформації.

Ризики:

- Штрафні санкції.
- Репутаційні втрати.

3. Проблеми із зовнішніми постачальниками

Сценарії:

- Зрив постачання критично важливих ресурсів або послуг.
- Банкрутство постачальника або невиконання ним договірних зобов'язань.
- Збої у роботі підрядників через форс-мажор.

Ризики:

- Перебої в операціях.
- Фінансові втрати через затримки.

4. Юридичні та регуляторні проблеми

Сценарії:

- Невиконання нових вимог Регулятора.
- Штрафні санкції через неналежне управління даними або порушення конфіденційності.
- Суперечки з контрагентами через невідповідність договорів.

Ризики:

- Судові розгляди та штрафні санкції.
- Репутаційні ризики.

5. Фізичні або екологічні фактори

Сценарії:

- Воєнні дії, пожежа, затоплення, чи інше стихійне лихо, що вплинула на об'єкти Товариства.

- Відмова обладнання через фізичний знос або недоліки в обслуговуванні.
- Неможливість доступу до офісу через транспортні або погодні умови.

Ризики:

- Втрати майна або порушення операцій.
- Збільшення витрат на відновлення.

6. Кіберризики

Сценарії:

- Хакерські атаки або витік конфіденційної інформації.
- Використання застарілого програмного забезпечення з відомими вразливостями.
- Відмова у доступі до даних через атаку типу «захоплення даних».

Ризики:

- Збитки через втрату довіри клієнтів.
- Великі фінансові витрати на відновлення.

7. Людський фактор у кризових ситуаціях

Сценарії:

- Недостатня комунікація у випадку кризової ситуації.
- Відсутність затверджених планів дій у випадку збоїв.
- Помилкові дії співробітників під час аварій.

Ризики:

- Загострення кризи через неправильні рішення.
- Довший час на відновлення.

Як мінімізувати збої:

1. Автоматизація процесів: зниження людського фактору.
2. Навчання персоналу: підвищення кваліфікації.
3. Планування безперервності бізнесу (BCP): плани на випадок збоїв.
4. Періодичний аудит: перевірка систем, процесів і відповідності.
5. Інтеграція систем моніторингу: виявлення загроз у реальному часі.

ДЕТАЛЬНА РОЗРОБКА СЦЕНАРІЇВ ЗБОЇВ КЛЮЧОВИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНИМ РИЗИКОМ

1. Технологічні збої. Можливі сценарії:

1.1. Відмова інформаційної системи:

- Сервери або бази даних стають недоступними через апаратні несправності.
- Непередбачені збої в програмному забезпеченні.

1.2. Кібернапади або вірусні атаки:

- Зловмисники отримують доступ до конфіденційної інформації або блокують системи (наприклад, атаки типу ransomware).

1.3. Помилки у впровадженні нових ІТ-систем:

- Недостатнє тестування перед запуском.
- Невідповідність інтеграції з існуючими системами.

Наслідки:

- Зупинка ключових бізнес-процесів.
- Втрата даних.
- Репутаційні втрати.

Заходи:

- Резервне копіювання даних і регулярне тестування відновлення.
- Впровадження кібербезпеки (файрволи, антивірусні програми).
- Навчання персоналу безпечному використанню ІТ-ресурсів.

2. Помилки персоналу. Можливі сценарії:

2.1. Неправильне введення даних:

- Помилки у фінансових та інших звітах через людський фактор.

2.2. Недотримання регламентів:

- Ігнорування/недотримання процедур перевірки.

2.3. Ненавмисне розголошення інформації:

- Відправлення конфіденційних документів на неправильну адресу.

Наслідки:

- Фінансові збитки через штрафні санкції.
- Погіршення довіри клієнтів.

Заходи:

- Регулярне навчання персоналу.
- Впровадження нових та удосконалення існуючих автоматичних систем перевірки даних.
- Чіткий контроль доступу до конфіденційної інформації.

3. Проблеми з контрагентами (посередники, перестраховики, співстраховики, інші)**Можливі сценарії:**

1. Невиконання договірних зобов'язань:

- Контрагент не виконав свої договірні зобов'язання через будь-які проблеми.

2. Банкрутство контрагента:

- Раптова неможливість виконання договірних умов.

Наслідки:

- Погіршення фінансового стану Товариства.
- Додаткові витрати на стягнення заборгованостей у судовому порядку.
- Внесення змін (корегування) плану фінансування витрат Товариства.

Заходи:

- Регулярний моніторинг фінансового стану контрагентів.
- Диверсифікація каналів продажів страхових продуктів.
- Встановлення обмежень (лімітів) на активні операції з одним контрагентом.

4. Юридичні та регуляторні проблеми

Можливі сценарії:

1. Невиконання нових вимог регуляторів:

- Неповна або несвоєчасна адаптація до змін у законодавстві.

2. Юридичні суперечки:

- Конфлікти через неправильно складені або трактовані контракти.

Наслідки:

- Штрафні санкції, судові витрати.
- Затримки в операційній діяльності.

Заходи:

- Регулярний аудит юридичних аспектів діяльності.
- Співпраця з юридичними консультантами.

5. Фізичні або екологічні фактори

Можливі сценарії:

1. Військові дії, стихійні лиха:

- Військові дії, пожежі, повені, землетруси, які пошкоджують об'єкти Товариства.

2. Знос обладнання:

- Несправності через відсутність технічного обслуговування.

Наслідки:

- Переривання роботи Товариства.
- Витрати на ремонт і відновлення.

Заходи:

- Розробка та введення у дію плану безперервної діяльності.
- Страхування ризиків.

6. Кіберризики

Можливі сценарії:

1. Хакерські атаки: Витік даних клієнтів.
2. Старе ПЗ з вразливостями: Використання застарілих систем.

Наслідки:

- Втрата клієнтської бази.
- Репутаційні втрати.

Заходи:

- Постійне оновлення програмного забезпечення.
- Проведення регулярних тестів на проникнення.

7. Людський фактор у кризових ситуаціях

Можливі сценарії:

1. Недостатня комунікація: Відсутність чіткого плану дій.
2. Помилкові дії персоналу: Некваліфіковані рішення у критичних ситуаціях.

Наслідки:

- Затягування процесу відновлення.
- Збільшення втрат через неправильні дії.

Заходи:

- Регулярне навчання персоналу кризовому управлінню.
- Проведення тренувань з імітації надзвичайних ситуацій.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Для зменшення ризиків необхідно:

1. Підтримувати в актуальному стані політику управління ризиками.
2. Здійснювати регулярний моніторинг і контроль стабільності, ефективності та безпеки бізнес-процесів.
3. Забезпечити ефективну комунікацію та навчання персоналу.
4. Постійно оновлювати і тестувати плани реагування на надзвичайні ситуації.